

SXEDIO.F90

10.4.1953: Η ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1943 ΣΤΗ ΜΟΡΦΟΥ. Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟ.

Η πολιτική κατάσταση στη Μόρφου κατά την περίοδο των δημοτικών εκλογών του **1953** έμοιαζε λίγο-πολύ με εκείνη που επικρατούσε στη Λάρνακα και την Αμμόχωστο.

Ο Δήμαρχος Π. Νικολόπουλος είχε διαφωνήσει με τη γραμμή του ΑΚΕΛ λίγο πριν αναχωρήσει η πρεσβεία της Εθναρχίας το **1950** για να μεταφέρει τις δέλτους του ενωτικού δημοψηφίσματος στο εξωτερικό και τάχθηκε ανοικτά κάτω από τη σημαία της Εθναρχίας και του νέου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, την εκλογή του οποίου η Αριστερά Παράταξη θεώρησε ως εκλογικό πραξικόπημα.

Ο Νικολόπουλος που κατόρθωνε να ανέρχεται στο δημαρχιακό αξίωμα χάρη στην υποστήριξη της Αριστεράς, άρχισε να ενδιαφέρεται και πάλι για τις δημοτικές εκλογές του **1953**, παρά τις διαφορές του με το ΑΚΕΛ.

Η νέα θέση που πήρε το Κόμμα για συνεργασία στις εκλογές του άνοιγε το δρόμο για να εξασφαλίσει και πάλι τις ψήφους του ΑΚΕΛ. Γι' αυτόν δεν υπήρχε καμιά δυσκολία να συνεργασθεί με την Αριστερά, όπως έκανε και σε άλλες εκλογές, παρά τις τελευταίες τους διαφορές.

Από πλευράς της Δεξιάς το πρόβλημα ήταν πως να μπορέσει η παράταξη να καταλάβει την εξουσία στο Δημαρχείο- μια θέση την οποία στις εκλογές του **1949** είχε αγωνισθεί σθεναρά, αλλά απέτυχε έπειτα από την συνεργασία ΑΚΕΛ- Νικολόπουλου.

Στις τελευταίες εκλογές όμως η Δεξιά είχε κατορθώσει να εκλέξει άνθρωπο της στο Δημαρχείο: Τον Πολύκλειτο Ιακωβίδη.

Η διαφορά σε ψήφους μεταξύ των δυο παρατάξεων, αν αφαιρεθεί ο αρχηγός του συνδυασμού

της Εθνικής Συνεργασίας Π. Νικόπουλος που είχε εξασφαλίσει τις περισσότερες ψήφους στις προηγούμενες εκλογές ήταν γύρω στις **40-50** ψήφους και αυτό έδινε στη δεξιά την ελπίδα ότι ήταν δυνατό να καλύψει τη διαφορά στις εκλογές του **1953**.

Από πλευράς αριστεράς ύστερα από πολλές ζυμώσεις και επαφές οι διαφορές για τη στάση του Νικολόπουλου παραγνωρίστηκαν μπροστά στο στόχο των νέων εκλογών. Η συμφωνία για συνεργασία επιτεύχθηκε σε ευρεία σύσκεψη που έγινε στο οίκημα των λαϊκών οργανώσεων της Μόρφου στις **10 Απριλίου 1953**.

Η σύσκεψη κατέληξε στη σύσταση Πατριωτικού Εθνικο-απελευθερωτικού Μετώπου με επικεφαλής το Νικολόπουλο, ενώ με ανακοίνωση που εκδόθηκε τονίζόταν ότι άφηνε την πόρτα ανοικτή για συνεργασία και με τη δεξιά, όπως ήταν εξάλλου και η γραμμή του ΑΚΕΛ.

Στην πορεία για την εξασφάλιση της τελευταίας ψήφου ο συνδυασμός του Νικόπουλου προσέφυγε ακόμα και στο δικαστήριο και ζήτησε τη διαγραφή από τους εκλογικούς καταλόγους του οδοντίατρου Γεωργίου Τομπάζου και του ευεργέτου της κωμόπολης Γ. Καμιντζή. Το Εκλογοδικείο τελικά απέρριψε την πρώτη, αλλά δέχθηκε τη δεύτερη.

Αυτό έγινε στις **22 Απριλίου 1953**.

Αναφερόταν στη διακήρυξη που συνόδευε την ανακοίνωση για τη συμφωνία ΑΚΕΛ-Νικολόπουλου:

"Συμμορφούμενοι προς την λαϊκήν επιταγήν, έχοντες ως γνώμονα τα συμφέροντα της ολότητας του λαού, εκτιμώντας το γενικώτερον συμφέρον του αγώνος της υποδούλου πατρίδος ανακοινώνουμεν εις τον πατριωτικόν λαόν της Κωμοπόλεως Μόρφου-εις όλους γενικώς και ανεξαρτήτως κοινωνικής θέσεως και ιδεολογίας-την απόφασιν μας όπως επί τη βάσει της μοναδικής εθνοσωτηρίου γραμμής της ενότητας όλων των αγωνιζομένων διά την ζωήν και την εθνικήν απολύτρωσιν, κατέλθωμεν εις τας προσεχείς δημοτικές εκλογάς:

1. Την απόφασιν μας αυτήν όπως συνασπισθώμεν εις ένα Πατριωτικόν Απελευθερωτικόν Μέτωπον,

ανεξαρτήτως των ιδεολογικών μας διαφορών, την εβασίσαμεν εις την διάχυτον πλέον επιθυμίαν του λαού, όπως συσφίγγει τους δεσμούς της ενότητος του, όπως αγωνισθή ενωμένος διά τα ύψιστα συμφέροντα και τας επιδιώξεις του. Εχομεν υπ' όψιν την πολύχρονον πικρίαν πείραν του λαού, η οποία έχει αποκομισθή από κάθε περίπτωσιν διαιρέσεως του, τα ολέθρια αποτελέσματα του εθνικού διχασμού. Εχομεν υπ' όψιν επίσης την θετικήν πείραν του λαού, την ενθαρρυντικήν, η οποία έχει αποκομισθή από κάθε περίπτωσιν ενότητος του λαού τόσο εις το πεδίο των οικονομικών, όσον και εις το πεδίο των εθνικοπολιτικών του αγώνων.

Φέρομεν εις την μνήμην μας θλιβερές συνέπειες της πολιτικής του διαχασμού, εκ των οποίων μόνον ο κυρίαρχος και κανείς άλλος έχει ωφεληθεί. Φέρομεν ταυτοχρόνως εις την μνήμην μας λαϊκούς θριάμβους- ως η περίπτωσις του ιστορικού δημοψηφίσματος, οι οποίοι μόνον χάρις εις την λαμπράν εθνικήν ενότητα του λαού έχουν πραγματοποιηθεί και εκ των οποίων μόνον ο λαός έχει ωφληθεί. Εχομεν κατά νουν επίσης μίαν πρόσφατον σειράν αγώνων, παγκυπρίου εκτάσεως και σπουδαιότητος διά την ζωήν και την ύπαρξιν του κυπριακού λαού. Εχομεν κατά νουν τους αγώνας διά τα τηλεφωνικά τέλη, τους πολύμορφους αγώνας των αγροτών, των εργατών, τον τεραστίας οικονομικής σημασίας και πραγματικόν παλλαϊκόν αγώνα διά την διατήρησιν και επέκτασιν του ενοικιοστασίου, διά την διάσωσιν της πολυπληθούς τάξεως από τον οικονομικόν όλεθρον.

Η περεία αυτών των αγώνων έδειξε και αποδεικνύει αυτήν την στιγμήν, ότι μόνον με ηνωμένες και αλληλέγγυες τες λαϊκές δυνάμεις είναι δυνατόν να αντιμετωπισθή η αποικιακή πολιτική.

Ποίον ωφελεί πλέον η πολιτική του εθνικολαϊκού διχασμού; Αυτό είναι το αδυσώπητον ερώτημα το οποίον θέτει μπροστά μας ο λαός. Ημείς ανταποκρινόμενοι εις το αδυσώπητον αυτό ερώτημα

απαντούμεν με την απόφασιν μας. συνασπιζόμεθα εις το Πατριωτικόν Απελευθερωτικόν Μέτωπον διά να προαγάγωμεν εις πράξιν την μεγάλην απαίτησιν του λαού της Κωμοπόλεως μας. Εν τη ενώσει η ισχύς είναι το πολιτικόν μας έμβλημα. Αυτό το έμβλημα φέρει σήμερα ο λαός εις τα υψωμένα λάβαρα του σκληρού αγώνος του.

2. Κατερχόμενοι εις τας εκλογάς υπό την σημαίαν του Πατριωτικού Απελευθερωτικού Μετώπου φιλοδοξούμεν να εξασφαλίσωμεν εις τον πατριωτικόν λαόν του Μόρφου την πρωτοπορίαν εις αυτό το κεφάλαιον, να δώσωμεν το παράδειγμα να ενθαρρύνωμεν εις πατριωτικήν αδελφοσύνην και ενότητα ολόκληρον τον κυπριακόν λαόν. Δεν αποκρύπτομεν το γεγονός ότι ο συνασπισμός μας αποτελείται από στοιχεία διαφόρων κοινωνικών τάξεων, δεν ισχυριζόμεθα ότι δεν έχομεν διαφορετικούς κοινωνικούς προσανατολισμούς, δεν υποτάσσομεν εις τον άλλον τας γενικωτέρας μας ιδεολογικάς αντιλήψεις αι οποίαι σχετίζονται με ζητήματα ανθρωπίνης συνειδήσεως. Δεν λησμονούμεν όμως ότι ολόκληρος ο κυπριακός λαός βρίσκεται κάτω από τον ίδιον ξένον κυρίαρχον.

Δι' αυτό αι διαφοραί κοινωνικής θέσεως και ιδεολογίας δεν μας εμποδίζουν- δεν πρέπει να μας εμποδίζουν- από κοινόν εθνικόν στίβον. Αρνησις μας να συναντηθώμεν εις τον κοινόν στίβον και να αγωνισθώμεν δι' ύψιστα εθνικολαϊκά συμφέροντα θα εσήμαινε περιφρόνησιν της λαϊκής επιταγής, η οποία προέρχεται σήμερα από όλας τας τάξεις του υποδούλου λαού. Εχομεν την επίγνωσιν ότι ως υπόδουλος λαός πρέπει να έχωμεν πάντοτε εις την πρώτην γραμμήν τον εθνικόν και όχι τον κομματικόν- ταξικόν αγώνα.

Συνασπιζόμεθα λοιπόν διά τον αγώνα τον κοινόν (ενάντια στον κοινόν αντίπαλον) διά τον αγώνα της καθημερινής ζωής (η οποία δυσχεραίνεται διαρκώς υπό το αποικιακόν καθεστώς) πρωτίστως διά τον εθνικόν απελευθερωτικόν αγώνα. Εδώ ευρίσκεται το κοινόν έδαφος της συνεργασίας μας και δεν θα εσεβόμεθα τον λαόν, εάν ηρνούμεθα να δώσωμεν τας

χειράς. Θα ήμεθα εγωϊσταί και όχι υπηρέται της πατρίδος, εάν δεν εκρίναμεν αυστηρώς οιαδήποτε λάθη μας, του παρελθόντος, εάν δεν παραμερίζαμεν οιασδήποτε παλαιάς διαφοράς.

3. Επιθυμούντες όπως γνωρίσωμεν σαφώς εις τον λαόν της Κωμοπόλεως μας τας βασικάς γραμμάς επί των οποίων εδράζεται το Πατριωτικόν Απελευθερωτικόν Μέτωπον μας διακηρύττομεν:

α). Θεωρούμεν τον εθνικόν απελευθερωτικόν αγώνα του κυπριακού λαού αδιαίρετον. Θεωρούμεν ότι είναι αναφαίρετον δικαίωμα, είναι καθήκον κάθε Κυπρίου πατριώτη να αγωνίζεται εις ένα κοινόν απελευθερωτικόν μέτωπον διά την ελευθερίαν της πατρίδος του.

β). Θεωρούμεν την εθνικήν απελευθερωτικήν διεκδίκησιν του κυπριακού λαού ως απόλυτον και ιεράν, ως μη επιδεχομένην οιανδήποτε νοθείαν ως αποκλείουσαν οιονδήποτε συμβιβασμόν, όρον ή οιασδήποτε μορφής παραχώρησιν.

γ). Θεωρούμεν την εθνικήν απελευθερωτικήν γραμμήν ως μη επιδεχομένην οιανδήποτε νοθείαν, ως αποκλείουσαν οιονδήποτε συνταγματικόν παζάρεμα. Εις την σημερινήν ιστορικήν εποχήν, κατά την οποίαν άλλοι καθυστερημένοι αποικιακοί λαοί διεκδικούν με απόλυτον αδιαλλαξίαν και με θαυμαστήν ενότητα την ελευθερίαν των, ο κυπριακός λαός θα υπέκυπτε εις θανάσιμον σφάλμα εάν έχανε τον καθαρόν προσανατολισμόν του και παρεσύρετο εις τα δίχτυα των συνταγματικών συμβιβασμών.

δ). Κηρυσσόμεθα ανεπιφυλάκτως υπέρ του επιτακτικού εθνικού καθήκοντος όπως όλαι αι παρατάξεις του τόπου δώσουν το χέρι της υπερτάτης συνεργασίας εις τον εθνικόν αγώνα, όπως συσπειρώσουν ολόκληρον τον κυπριακόν λαόν εις εν παγκομματικόν πατριωτικόν εσωτερικόν μέτωπον, το οποίον θα αναπτύξει τον εθνικόν μας αγώνα εις το εσωτερικόν και θα τον εμφανίσει ενιαίον εις το εξωτερικόν, θα αποταθεί διά βοήθειαν εις όλα τα έθνη και θα δεχθή βοήθειαν "προσφερομένην από οιασδήποτε

χειράς". Θεωρούμεν βλαβεράς και κριτικάρομεν αυστηρώς οιασδήποτε σχέσεις με τον κυρίαρχον αι οποίαι ενώ δεν σχετίζονται με την προαγωγήν του αγώνος μας, αντιθέτως πληγώνουν το εθνικόν γόητρον και την αξιοπρέπειαν του λαού μας.

ε). Πατριώται αγωνισταί εκφράζομεν έντονον αντίθεσιν προς οιονδήποτε ανελεύθερον νόμον. Διακηρύττομεν ότι θα αγωνιζόμεθα και θα συμπαραστέκωμεν εις τον αγώνα ολοκλήρου του λαού διά τα άμεσα και στοιχειώδη ανθρώπινα δικαιώματα, επί των οποίων αναφέρεται και η διακήρυξις του ΟΗΕ, δι' ελευθερίαν λόγον, τύπου, συγκεντρώσεως, οργανώσεως κλπ.

στ). Θεωρούμεν επίσης υποχρέωσιν μας να διακηρύξωμεν την υποστήριξιν μας προς οιονδήποτε γενικού λαϊκού ενδιαφέροντος οικονομικόν αγώνα, την αντίθεσιν μας προς την πολιτικήν του ξένου κυριάρχου, η οποία εξυπηρετείται ξένα μονοπωλιακά συμφέροντα με καταθλιπτικήν επίδρασιν επί της κυπριακής βιομηχανίας και του κυπριακού εμπορίου, με θλιβερές συνέπειες εις βάρος των εργατοαγροτικών και των άλλων εργαζομένων μαζών, εις βάρος της εν γένει αναπτύξεως της οικονομίας μας.

4. Αι ανωτέρω αρχαί συνεργασίας αποτελούν το θεμέλιον επί του οποίου θα στηριχθή το ειδικόν δημοτικόν μας πρόγραμμα, διά την ανώτατην δυνατήν εξυπηρέτησιν όλων των συνδημοτών μας εντός των πλαισίων όλων των γνωστών αντιξοοτήτων. Ευρισκόμενον εις πλήρη αρμονίαν με τας θεμελειώδεις εθνικοπολιτικές μας αρχάς (τας οποίας εν γενικαίς γραμμαίς έχομεν εκθέσει ανωτέρω) το ειδικόν δημοτικόν μας πρόγραμμα θα εκτεθή εις τον λαόν συντόμως και λεπτομερώς. Αρχή μας εις την προκειμένην περίπτωσιν είναι η πραγματική ισοτιμία όλων των συνδημοτών μας, διότι, πιστοί εις την αρχήν της λαϊκής συναδελφώσεως, είμεθα εχθροί οιασδήποτε κομματικής διακρίσεως εις τον τομέα της δημοτικής εξυπηρετήσεως.

Τελειώνοντες με την διακήρυξιν μας αυτήν προς τον λαόν της Κωμοπόλεως μας μένομεν με την ακράδαντον πεποίθησιν ότι ανταποκρινόμεθα εις τας προσδοκίας και τας ελπίδας του, ότι συμβάλλομεν εις την περαιτέρω ενίσχυσιν των δυνάμεων του, εις την ενίσχυσιν των δυνάμεων του ακαταπαύστως αγωνιζομένου κυπριακού λαού.

Διά το Πατριωτικόν Απελευθερωτικόν Μέτωπον Μόρφου:

Εκ μέρους της Εθνικολαϊκής Παρατάξεως Μόρφου Π. Νικολόπουλος, δήμαρχος Μόρφου.

Εκ μέρους του ΑΚΕΛ και των Λαϊκών Οργανώσεων Μόρφου Ανδρέας Πηλαβάς, δημοτικός Σύμβουλος Μόρφου.

Μόρφου 10.4.1953

Ο Νικολόπουλος συνόδευσε την απόφασή του και με έγγραφη δήλωσή του στην οποία κατηγορούσε τώρα τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, ότι έπειτα από προσυνηννόηση μαζί του, του είχε επιτρέψει, να προβεί σε ένα σοβαρό σφάλμα που ισοδυναμούσε μέχρι προδοσία: Να παρευρεθεί σε τελετή που έγινε στην Κύπρο με την ευκαιρία της ενθρόνισης της βασίλισσας Ελισάβετ της Αγγλίας.

Ανέφερε στη δήλωσή του ο Νικολόπουλος, (10.4.53) που δημοσιεύθηκε στις 12 Απριλίου:

"Επειδή κατά την προεκλογική αυτήν περίοδο οι πολικοί μου αντίπαλοι με κατηγορούν διά δήθεν συνεργασίαν μου μετά του ξένου κυριάρχου, διαδίδοντες ότι κατά την τελετήν ενθρονίσεως της Βασιλίσσης Ελισάβετ της Αγγλίας υπέγραψα έγγραφον, επιθυμώ να διαψεύσω κατηγορηματικώς τας κακοβούλους αυτάς διαθέσεις αι οποίαι αποσκοπούν εις το να παραπλανήσουν τον λαόν παρουσιάζοντας με ως δήθεν συνεργαζόμενον με τον ξένον κυρίαρχον και να δηλώσω ότι ουδέν τοιούτον έγγραφον υπέγραφα.

Είναι αληθές ότι παρευρέθην εις την τελετήν της ενθρονίσεως εις την οποίαν είναι γνωστόν εις όλους ότι παρευρέθησαν και άλλοι συνάδελφοι και αντιδήμαρχοι της Κύπρου και ότι τούτο έπραξα κατόπιν ΠΡΟΣΥΝΕΝΝΟΗΣΕΩΣ ΜΟΥ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ειδικώς επισκεφθείς αυτόν την πρωΐαν της ημέρας της τελετής.

Εν πάση όμως περιπτώσει, θεωρώ ότι η συμμετοχή εις κυβερνητικές τελετάς, αποτελεί πολιτικόν σφάλμα και το εθνικόν μας καθήκον επιβάλλει να αποφεύγωμεν να παριστάμεθα εις αυτάς".

Ταυτόχρονα την ίδια μέρα ο Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ Εζεκίας Παπαϊωάννου με άρθρο του στο "Δημοκράτη" αφού αναφερόταν στις προσπάθειες για παγκομματικούς συνδυασμούς παραχωρούσε και ανήγγελλε ότι το κόμμα του θα προχωρούσε σε συνεργασία, όπου τούτο ήταν δυνατό:

"Το Κόμμα μας και η λαϊκή παράταξη θα προχωρήσουν στον καταρτισμό των συνδυασμών με όσους είναι διατεθειμένοι να συνεργαστούν μαζί μας πάνω στη βάση του μίνιμουμ προγράμματος, που διεκηρύξαμεν αφήνοντας και μέχρι της τελευταίας ημέρας την πόρτα ανοικτή για παγκομματικούς συνδυασμούς. Θα προχωρήσουμε πάντα με βάση το πρόγραμμα μας και θα επιμένουμε μέχρι τέλους στην πατριωτική μας άποψη. Τις φετεινές εκλογές θα τις διεξάγουμε με βάση το πρόγραμμα που διακηρύξαμε. Θα καλέσουμε το λαό να ψηφίσει γραμμή ενότητας. Θα καλέσουμε το λαό να αποφανθεί με την τίμια ψήφο του κατά πόσο επικροτεί ή όχι την πατριωτική γραμμή που από καιρό θέσαμε μπροστά του. Πάνω σ'αυτή τη βάση θα διεξάγουμε τον εκλογικό μας αγώνα, σίγουροι πως ο υπέροχος κυπριακός λαός, ανεξάρτητα από ιδεολογικές διαφορές θα ψηφίσει ενότητα, θα ψηφίσει πατριωτική συνέπεια, θα ψηφίσει για το μοναδικό σωστό δρόμο της αδιάλλακτης ενιαιομετωπικής πάλης που ξεκινά από τα καθημερινά του προβλήματα και φτάνει ίσαμε την πλήρη εθνική του αποκατάσταση.

Με σύνθημά μας την ενότητα του λαού, θα κατέλθουμε στον εκλογικό αγώνα όχι για οφφίκια, όχι για ικανοποίηση μικροφιλοδοξιών, όχι για μικροκομματικά συμφέροντα και σκοπούς, αλλά για να κάνουμε ζωή και πράξη την πατριωτική γραμμή που διακηρύξαμε και που απολαμβάνει της αμέριστης

υποστήριξης των πλατειών λαϊκών στρωμάτων. Και δεν
αμφιβάλλουμε πως αυτή η γραμμή θα θριαμβεύσει,
γιατί ανταποκρίνεται προς το υπέρτατο συμφέρον
ολόκληρου του Κυπριακού λαού".